NOTA DE FUNDAMENTARE
la proiectul ordinului ministrului mediului privind aprobarea Procedurii de analiză postproiect și forma raportului de analiză postproiect

1. Denumirea sau numele autorului și, după caz, a/al participanților la elaborarea proiectului actului normativ
Proiectul ordinului ministrului mediului privind aprobarea Procedurii de analiză postproiect și forma raportului de analiză postproiect a fost elaborat de către Ministerul Mediului.
2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ
2.1. Temeiul legal sau, după caz, sursa proiectului actului normativ
Proiectul ordinului ministrului mediului cu privire la aprobarea Procedurii de analiză postproiect și forma raportului de analiză postproiect este elaborat în temeiul prevederilor art. 10^7 alin. (4) din Legea nr. 86/2014 privind evaluarea impactului asupra mediului (republicată în temeiul art. IV al. (4) al Legii nr. 226/2022, Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2022, nr. 326-333, art.626) (în continuare Legea nr. 86/2014) și stabilește regulile de efectuare a analizei postproiect pentru activitățile planificate cu impact semnificativ asupra mediului care au obținut acordul de mediu în rezultatul procedurii complete de evaluare a impactului asupra mediului și constă în monitorizarea și evaluarea impactului proiectelor asupra mediului după implementarea acestora. Prin aprobarea proiectului de act normativ se va stabili procedura de analiză post-proiect care este un instrument pentru a monitoriza respectarea condițiilor de protecție a mediului stabilite în acordul de mediu emis în rezultatul procedurii de evaluare a impactului asupra mediului sau convenite la aprobarea activității; a monitoriza eficacitatea măsurilor de atenuare conform prevederilor Legii nr. 86/2014. Prin aprobarea proiectului de act normativ se va stabili forma raportului de analiză postproiect (în continuare - APP) care este elaborat de către inițiator și prezentat la Agenția de Mediu. Agenția de Mediu coordonează punerea în aplicare a măsurilor și acțiunilor suplimentare de prevenire, evitare, minimizare, compensare și control al impactului activității planificate asupra mediului și sănătății umane, îl face public pe pagina sa web oficială și informează Inspectoratul pentru Protecția Mediului pentru a efectua controlul de mediu la amplasament în vederea stabilirii conformității. Procedura de analiză postproiect include: 1) studiul materialelor și concluziilor evaluării impactului asupra mediului realizate în etapele anterioare, cu o vizită la amplasament, interviuri cu managerii și specialiștii acesteia; 2) efectuarea măsurătorilor și testelor de laborator; 3) pregătirea unui raport privind rezultatele analizei postproiect. APP este un instrument de monitorizare a respectării condițiilor privind activitatea și a eficacității măsurilor de atenuare. Este un instrument pentru a revizui cunoștințele despre activitate și influența sa asupra mediului; cunoștințe despre impactul real al activității care a fost supusă evaluării impactului asupra mediului, comparativ cu previziunile, în contextul unei gestionări adecvate și al gestionării incertitudinilor și în scopul valorificării experienței în viitor. APP, dacă este efectuată, conține cel puțin monitorizarea activității și identificarea oricăror efecte negative. Aspectele monitorizate sunt: poluarea aerului, poluarea fonică, poluarea apei, poluarea solului, speciile de faună și floră și elementele naturale ale mediului. Necesitatea elaborării proiectului de act normativ este fundamentată în: • **Programul Național de Aderare** a Republicii Moldova la Uniunea Europeană (PNA) pentru anii 2025–2029 aprobat prin Hotărârii Guvernului nr. 818 din 29.12.2025 – Cap. 27 Mediu și Schimbări Climatice, Anexa A, pct. 11, acțiunea 14; care prevede elaborarea proiectului de Ordin cu privire la aprobarea procedurii de analiză postproiect și a formei raportului de analiză postproiect;

- **Legea nr. 86/2014 privind evaluarea impactului asupra mediului** (republicată în temeiul art. IV al. (4) al Legii nr. 226/2022, Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2022, nr. 326-333, art.626) la art. 10^7.

2.2. Descrierea situației actuale și a problemelor care impun intervenția, inclusiv a cadrului normativ aplicabil și a deficiențelor/lacunelor normative

Legea nr. 86/2014 a stabilit cadrul juridic de funcționare a mecanismului de evaluare a impactului asupra mediului al unor genuri de activitate planificate publice și private și a mecanismului de evaluare a biodiversității pentru asigurarea prevenirii sau minimizării, la etapele inițiale, a impactului semnificativ asupra mediului și sănătății populației, precum și pentru implementarea obligațiilor asumate de Republica Moldova pe plan internațional.

Legea nr. 86/2014 modificată prin Legea nr. 226/2022 transpune Directiva 2011/92/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 13 decembrie 2011 privind evaluarea efectelor anumitor proiecte publice și private asupra mediului (text codificat) (Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 26 din 28 ianuarie 2012), așa cum a fost modificată prin Directiva 2014/52/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 16 aprilie 2014, precum și prevederile art. 6 alin. (3) și (4) din Directiva 92/43/CEE a Consiliului din 21 mai 1992 privind conservarea habitatelor naturale și a speciilor de faună și floră sălbatică (Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 206 din 22 iulie 1992), așa cum a fost modificată prin Directiva 2013/17/UE din 13 mai 2013.

Noile modificări la Legea nr. 86/2014, prevăd:

-revizuirea atribuțiilor Ministerului Mediului și Agenției de Mediu;

-abrogarea mecanismului de expertiză ecologică;

-instituirea mecanismului de evaluare a biodiversității;

-ajustări la procedura de evaluare a impactului asupra mediului în context transfrontalier, conform Convenției privind evaluarea impactului asupra mediului în context transfrontalier (Convenția Espoo);

-reglementarea situațiilor de derogare de la procedura de evaluare a impactului asupra mediului, modificarea/actualizarea și completarea cererii privind emiterea acordului de mediu; modificarea criteriilor de selecţie pentru determinarea necesității de efectuare a evaluării impactului asupra mediului;

-reglementarea procedurii de evaluare prealabilă în vederea emiterii unei decizii motivate de către autoritatea competentă;

-elaborarea Programului de realizare a evaluării impactului asupra mediului de către Agenția de Mediu;

-elaborarea raportului privind evaluarea impactului asupra mediului, care descrie şi evaluează potențialul impact semnificativ asupra mediului care poate fi generat la implementarea activității planificate, precum şi alternativele rezonabile;

-evaluarea calității raportului privind evaluarea impactului asupra mediului de către Comisia tehnică;

-analiza postproiect a activității planificate, precum și monitorizarea de către inițiator al impactului semnificativ al activității planificate asupra mediului ș.a.

Conform art.102 din Legea nr. 86/2014, Raportul privind evaluarea impactului asupra mediului trebuie să includă un capitol cu o descriere a măsurilor de monitorizare propuse – de exemplu, pregătirea unei analize postproiect, în cazul necesității efectuării, a unui program de monitorizare. Programul de monitorizare trebuie să conțină tipurile de parametri monitorizați și durata monitorizării proporționale cu natura, amplasarea și dimensiunea proiectului, precum și cu gravitatea efectelor sale asupra mediului. Descrierea respectivă trebuie să explice în ce măsură sunt evitate, prevenite, reduse sau compensate efectele negative semnificative asupra mediului și trebuie să se refere atât la etapa de construire, cât și la cea de funcționare și dezafectare.

Măsurile de monitorizare trebuie să fie incluse în aprobarea de dezvoltare a unei activități planificate în cazul în care este probabil ca activitatea planificată să aibă impact negativ semnificativ. Măsurile de monitorizare sunt menționate la articolul 8a din Directiva EIM 2014/52/EU, care prezintă informațiile ce trebuie incluse în aprobarea de dezvoltare.

Legea nr. 86/2014 modificată prin Legea nr. 226/2022 prevede următoarele:

- Art. 10^2 alin. (2) lit. i), k) stabilește informațiile pentru Raportul privind evaluarea impactului asupra mediului și include:

(i) O descriere a măsurilor preconizate pentru evitarea, prevenirea, reducerea sau, dacă este posibil, compensarea impactului negativ semnificativ asupra mediului identificat atât la etapa de construire, cât și la cea de funcționare, precum și viabilitatea și eficiența măsurilor de ameliorare pentru fiecare alternativă a activității planificate și pentru fiecare componentă de mediu. Descrierea respectivă ar trebui să explice în ce măsură sunt evitate, prevenite, reduse sau compensate efectele negative semnificative asupra mediului și ar trebui să se refere atât la etapa de construire, cât și la cea de funcționare.

(k) argumentarea necesității efectuării sau neefectuării analizei postproiect și descrierea, în cazul necesității efectuării acesteia, a măsurilor de monitorizare propuse, precum și a indicatorilor și termenelor de realizare, acestea fiind proporționale cu natura, complexitatea, amplasarea și dimensiunea activității planificate, precum și cu potențialul impact negativ semnificativ asupra mediului.

Având în vedere că măsurile de monitorizare menționate mai sus sunt utilizate pentru elaborarea măsurilor finale incluse în aprobarea de dezvoltare, articolul 105 din Legea nr. 86/2014 este, de asemenea, relevant.

Acest articol prevede:

„(5)Acordul de mediu emis în baza deciziei cu privire la acordul de mediu conține următoarele:

a) descrierea tuturor caracteristicilor activității planificate, inclusiv localizarea și genul activității;

b) măsurile obligatorii pentru evitarea, prevenirea sau minimizarea și, dacă este posibil, compensarea impactului negativ asupra mediului, precum și măsurile de realizare a analizei postproiect, dacă este cazul;

c) cerințele de protecție a mediului;

d) concluzia privind evaluarea biodiversității, dacă este cazul;

e) cerințele pentru prevenirea sau pentru minimizarea impactului transfrontalier negativ asupra mediului, în cazul activităților planificate care fac obiectul evaluării impactului asupra mediului în context transfrontalier."

Cerințele stabilite în acordul de mediu sunt luate în considerare, în mod obligatoriu, de către autoritățile emitente la aprobarea de dezvoltare a activității planificate în conformitate cu art. 24 din Legea nr. 86/2014.

În plus, articolul 10^7 alin. (1) prevede următoarele:

- În cazul în care acordul de mediu prevede măsuri de realizare a analizei postproiect, inițiatorul monitorizează impactul semnificativ al activității planificate asupra mediului.
- Tipul de parametri care trebuie monitorizați și durata monitorizării sunt proporționale cu natura, amplasarea și dimensiunea proiectului, precum și cu gravitatea efectelor sale asupra mediului.
- Mecanismele de monitorizare existente care rezultă din legislația legislația națională, pot fi utilizate, dacă este cazul, pentru a evita duplicarea monitorizării.

Cerințele de monitorizare pot contribui la asigurarea că:

1. Impacturile negative semnificative generate de construirea și funcționarea activităților planificate nu depășesc impactul preconizat în Raportul privind evaluarea impactului asupra mediului și că măsurile luate pentru a compensa astfel de impacturi se realizează conform planificării;

2. Consolidarea metodelor de evaluare a efectelor adverse semnificative. Acest lucru poate contribui la îmbunătățirea identificării și evaluării impactului în viitoarele Rapoarte privind evaluarea impactului asupra mediului;

3. Evaluarea impactului asupra mediului este în conformitate cu alte acte legislative ale UE, în special cu Directiva SEA.

Aceste trei puncte sunt examinate mai jos pe rând.

1.Monitorizarea asigură că activitatea planificată respectă impactul prevăzut.

Legea nr. 86/2014 privind evaluarea impactului asupra mediului urmărește reducerea cât mai mult posibil a impactului negativ semnificativ ale activităților planificate asupra mediului, însă unele activități planificate nu pot fi implementate fără impact semnificativ asupra mediului. În timpul procesului de evaluare a impactului asupra mediului, aceste efecte nu sunt doar identificate, ci se prognozează și evoluția lor.

Monitorizarea sistematică postproiect a impactului negativ semnificativ rezultat în urma activității planificate oferă o oportunitate de a identifica dacă impactul prognozat nu se dezvoltă așa cum a fost prevăzut, astfel încât să se poată lua măsuri pentru rectificare.

Această monitorizare urmărește, de asemenea, eficacitatea măsurilor instituite pentru atenuarea sau compensarea impactului semnificativ.

De asemenea, monitorizarea permite luarea în considerare a unor informații relevante suplimentare sau neprevăzute, schimbările climatice sau impactul cumulativ, de exemplu, care să implice din nou măsuri de remediere.

2.Evaluare pentru viitoarele Rapoarte privind evaluarea impactului asupra mediului

În plus, față de evaluarea impactului unui activități planificate, monitorizarea postproiect a activității poate, de asemenea, să clarifice eficacitatea procedurii de evaluare a impactului asupra mediului, în ceea ce privește calitatea datelor utilizate și acuratețea abordărilor și a metodelor. Acest lucru poate îmbunătăți transparența, legitimitatea și eficiența procesului de evaluare a impactului asupra mediului, în special dacă dovezile documentate privind impactul real al unei activități planificate asupra mediului sunt disponibile în mod public.

3.Legislație națională conexă

Legea nr. 11/2017 privind evaluarea strategică de mediu, Legea nr.227/2022 privind emisiile industriale, necesită monitorizare postproiect, iar Legea nr. 94/2007 **cu privire la rețeaua ecologică,** recomandă monitorizarea, după o evaluare a biodiversității. Trebuie avut în vedere să nu se propună pentru un proiect măsuri de monitorizare care să se suprapună cu cele impuse prin alte prevederi legislative sub incidența cărora intră proiectul. În termeni mai practici, monitorizarea nu ar trebui să se suprapună cu monitorizarea efectuată în cadrul altor evaluări.

Dezvoltarea indicatorilor de monitorizare reprezintă un prim pas esențial pentru orice activitate de monitorizare. Acești indicatori sunt în mare măsură dependenți de tipul de activitate planificată în cauză: cu toate acestea, consultarea scenariului de bază poate ghida inițiatorii de proiecte/activități în identificarea indicatorilor potriviți.

Luând în considerare cerințele legislative naționale enunțate în aceast compartiment, măsurile de monitorizare contribuie la:

- Asigurarea că impactul semnificativ identificat evoluează așa cum a fost prevăzut;
- Asigurarea că sunt îndeplinite măsurile de atenuare și compensare a impactului negativ semnificativ;
- Identificarea efectelor adverse semnificative neprevăzute.

Tipurile și numărul parametrilor de mediu monitorizați și frecvența de monitorizare sunt foarte specifici pentru fiecare activitate planificată în parte și trebuie să fie proporționale cu parametrii relevanți ai activității planificate.

Legea nr. 86/2014 privind evaluarea impactului asupra mediului oferă o serie de sugestii cu privire la acestea în articolul 10^2 alin. (2) lit k): "...Indicatorii și termenele de

realizare, acestea fiind proporționale cu natura, complexitatea, amplasarea și dimensiunea activității planificate, precum și cu potențialul impact negativ semnificativ asupra mediului".

În esență, aceasta înseamnă că timpul, efortul și costurile puse în aplicare în cadrul măsurilor de monitorizare ar trebui să fie justificate de importanța potențială a impactului asupra mediului, precum și de complexitatea oricăror măsuri de atenuare și de compensare recomandate în Raportul privind evaluarea impactului asupra mediului pentru evitarea, prevenire, reducerea sau compensarea impactului. Costul monitorizării poate fi, într-adevăr, un factor decisiv atunci când se analizează nu numai Alternativele, ci și în momentul elaborării măsurilor de monitorizare. Au fost luați în considerare și alți parametri, cum ar fi sensibilitatea mediului local, numărul și tipul părților interesate afectate, precum și nivelul de incertitudine în ceea ce privește ipotezele și previziunile făcute.

Monitorizarea activităților de colectare a datelor și evaluare ar trebui să fie suficient de frecventă, astfel încât informațiile generate să fie relevante, dar nu atât de frecvente încât să fie o povară pentru cei care pun în aplicare procesul. Monitorizarea nu trebuie să fie dificilă sau prea tehnică și ar putea fi la fel de simplă ca o fotografie preluată din același punct în timp, dacă o astfel de fotografie documentează clar indicatorul relevant.

Legea nr. 86/2014 privind evaluarea impactului asupra mediului nu specifică modul de monitorizare, cine ar trebui să o facă sau cum ar trebui analizate și utilizate rezultatele monitorizării.

Conform art. 107, alin. (4), (5), (6) din Legea nr. 86/2014, procedura de analiză postproiect și forma raportului de analiză postproiect sunt stabilite și aprobate de către Agenția de Mediu.

În baza rezultatelor analizei postproiect, inițiatorul și Agenția de Mediu coordonează punerea în aplicare a măsurilor și acțiunilor suplimentare de prevenire, evitare, minimizare, compensare și control al impactului activității planificate asupra mediului și sănătății umane.

Monitorizarea postproiect este un instrument esențial pentru îmbunătățirea practicii evaluării impactului asupra mediului (EIM).

Monitorizarea sistematică postproiect a impactului negativ semnificativ rezultat în urma activității planificate oferă o oportunitate de a identifica dacă impactul prognozat nu se dezvoltă așa cum a fost prevăzut, astfel încât să se poată lua măsuri pentru rectificare.

Această monitorizare urmărește, de asemenea, eficacitatea măsurilor instituite pentru atenuarea sau compensarea impactului (efectelor) semnificativ.

De asemenea, monitorizarea permite luarea în considerare a unor informații relevante suplimentare sau neprevăzute, schimbările climatice sau impactul cumulativ, de exemplu, care să implice din nou măsuri de remediere.

În plus, față de evaluarea impactului unei activități planificate, monitorizarea postproiect a activității poate, de asemenea, să clarifice eficacitatea procedurii de evaluare a impactului asupra mediului, în ceea ce privește calitatea datelor utilizate și acuratețea abordărilor și a metodelor.

Acest lucru poate îmbunătăți transparența, legitimitatea și eficiența procesului de evaluare a impactului asupra mediului, în special dacă dovezile documentate privind impactul real al unei activități planificate asupra mediului sunt disponibile în mod public.

În aceste condiții, intervenția normativă este necesară pentru asigurarea aplicării efective a prevederilor Legii nr. 86/2014, instituirea unui mecanism unitar de realizare a analizei postproiect, creșterea gradului de conformare a titularilor de proiecte și consolidarea capacității autorităților competente de a monitoriza impactul activităților planificate asupra mediului și sănătății populației

3. Obiectivele urmărite și soluțiile propuse

3.1. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Proiectul ordinului ministrului mediului de aprobare a analizei post-proiect prevede intervenția normativă în vederea stabilirii procedurii de analiză post-proiect și a formei raportului de analiză post-proiect, în conformitate cu Legea nr. 226/2022 întru asigurarea aplicării adecvate a cadrului legal în vigoare.

Scopul Procedurii de analiză post-proiect este stabilirea regulilor, cerințelor de bază ale efectuării analizei post-proiect, termenilor, rolul autorităților competente, conținutul cadru și forma raportului de analiză post-proiect.

Actul normativ completează prevederile legislative cu detalierile și clarificările relevante, prezentând abordările care vor fi aplicate în procesul de analiză post-proiect al activităților planificate cu impact semnificativ asupra mediului, care au obținut acordul de mediu în baza Raportului privind evaluarea impactului asupra mediului.

Procedura de analiză postproiect este destinată inițiatorilor activităților planificate; Agenției de Mediu, Inspectoratului pentru Protecția Mediului; publicului interesat în evaluarea impactului asupra mediului; experților competenți care întocmesc raportul privind evaluarea impactului asupra mediului; autorităților administrației publice centrale și locale interesate.

Proiectul de actul normativ departamental - Procedura de analiză postproiect și forma raportului de analiză postproiect este structurată în **2 capitole, 1 Anexă și 1 figură**, după cum urmează:

Capitolul 1. Dispoziții generale

Capitolul 2. Procedura de efectuare a unei analize post-proiect a impactului de facto în rezultatul realizării activității planificate

Anexă. Raportul de analiză postproiect (conținutul cadru).

Figura 1. Reprezentarea grafică a procesului de evaluare a impactului asupra mediului și analiză postproiect în raport cu ciclul de dezvoltare a activității planificate/proiectului.

3.2. Opțiunile alternative analizate și motivele pentru care acestea nu au fost luate în considerare

Pe marginea problemelor care au stat la baza elaborării proiectului actului normativ nu există opțiuni alternative de intervenție, alegerea putând fi realizată doar între soluția de a modifica cadrul normativ existent aferent în domeniul evaluării de mediu și de aceea nu se va interveni.

Necesitatea elaborării proiectului de act normativ este fundamentată în:

- **Programul Național de Aderare** a Republicii Moldova la Uniunea Europeană (PNA) pentru anii 2025–2029 aprobat prin Hotărârii Guvernului nr. 818 din 29.12.2025 – Cap. 27 Mediu și Schimbări Climatice, Anexa A, pct. 11, acțiunea 14; care prevede elaborarea proiectului de Ordin cu privire la aprobarea procedurii de analiză postproiect și a formei raportului de analiză postproiect;

Legea nr. 86/2014 privind evaluarea impactului asupra mediului (republicată în temeiul art. IV al. (4) al Legii nr. 226/2022, Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2022, nr. 326-333, art.626) la art. 10^7.

Ca urmare, prin intervenția propusă inițiatorul activității planificate care a obținut acordul de mediu care prevede măsuri de realizare a analizei post-proiect, monitorizează impactul semnificativ al activității asupra mediului la etapa de funcționare.

Menționam, că această opțiune va permite completarea cadrului normativ aferent în domeniul evaluării de mediu care va contribui la asigurarea unui nivel ridicat de protecție a mediului și a sănătății umane prin stabilirea de cerințe și reguli pentru efectuarea analizei post-proiect a activităților economice planificate cu impact semnificativ asupra mediului care au obținut acord de mediu și sunt obligate să monitorizeze factorii de mediu.

4. Analiza impactului de reglementare

4.1. Impactul asupra sectorului public

Proiectul de ordin al ministrului mediului privind procedura de analiză postproiect are un impact direct semnificativ asupra sectorului public, vizând atât autoritățile de reglementare (Agenția de Mediu, Inspectoratul pentru Protecția Mediului), cât și instituțiile publice în calitate de inițiatori ai proiectelor. Instituțiile publice care are au obținut acordul de mediu în baza Raportului privind EIM și implementează activități/proiecte de infrastructură (de ex. sisteme de canalizare cu stații de epurare, parcuri industriale, rețele de apă, ș.a.) și la care în acordul de mediu sunt prevăzute măsuri de realizare a analizei postproiect, sunt obligate să realizeze această analiză postproiect și să monitorizeze impactul activității asupra mediului la etapa de funcționare.

Sectorul public trebuie să prevadă resurse financiare și umane pentru contractarea experților de mediu care să întocmească rapoartele de analiză post-proiect.

Autoritățile competente (Agenția de Mediu, Inspectoratul pentru Protecția Mediului) sunt obligate să facă publice rezultatele acestor analize, asigurând accesul cetățenilor la informații privind impactul real al proiectelor publice asupra sănătății populației și mediului.

Astfel, prin aprobarea proiectului de ordin, procedura de analiză postproiect devine o obligație administrativă, cu formulare și termene precise pentru sectorul public.

4.2. Impactul financiar și argumentarea costurilor estimative

Obligațiile financiare corelate cu analiza postproiect (necesitatea contractării experților de mediu, realizarea investigațiilor specifice) vizează în mod special companiile mari din anexa nr.1 la Legea nr. 86/2014 pentru care este obligatorie efectuarea evaluării impactului asupra mediului și monitorizarea postproiect. În perioada anilor 2020-2024, Agenția de Mediu a emis doar 10 acorduri de mediu în rezultatul procedurilor de evaluare a impactului asupra mediului în context național pentru proiecte mari (linii electrice de tensiune înaltă, depozit de deseuri mun. Chișinău, ferma de porcine mare, parc eolian, proiect de irigare, parc industrial ș.a.). Celelalte activități planificate au fost supuse evaluării prealabile cu emiterea deciziei privind lipsa necesității efectuării evaluării impactului asupra mediului (2020-155, 2021-250, 2022-275, 2023-422, 2024-615) și efectuarea experizei ecologice la documentația de proiect (2020-118, 2021-141, 2022-136; 2023-90; 2024-0).

Implementarea proiectului va fi asigurată din bugetul aprobat al Agenției de Mediu, în limita resurselor umane și logistice existente. Se estimează un impact instituțional indirect determinat de creșterea volumului de activitate al personalului de specialitate, monitorizarea și verificarea rapoartelor de analiză postproiect fiind integrate în sarcinile curente de serviciu.

4.3. Impactul asupra sectorului privat

Proiectul ordinului ministrului mediului de aprobare a analizei post-proiect va avea un impact pozitiv semnificativ asupra sectorului privat, prin stabilirea unei proceduri clare și a unui formular standardizat pentru raportul de analiză postproiect; permite inițiatorilor acivităților planificate să verifice dacă măsurile de protecție a mediului implementate sunt eficiente, optimizând astfel costurile de operare pe termen lung; analiza post-proiect ajută la identificarea timpurie a impacturilor negative neprevăzute, permițând companiilor să intervină înainte ca acestea să ducă la daune ecologice majore sau amenzi.

În țările europene, costurile suportate de agenții economici pentru efectuarea unei analize postproiect (evaluare ex-post, audit de impact sau monitorizare post-proiect) variază de obicei între **0,5% și 2% din valoarea totală a investiției** în cazul proiectelor mari, sau se încadrează între **5.000 și peste 50.000 de euro** ca taxe fixe de consultanță pentru proiectele mici și medii.

Aceste cheltuieli sunt suportate integral de dezvoltator (principiul „poluatorul plătește” sau obligația beneficiarului de fonduri) și se împart în mai multe categorii: costuri cu consultanța externă (onorarii experți) prin angajarea unor auditori financiari, evaluatori independenți sau experți de mediu certificați pentru a redacta raportul final conform standardelor UE), costuri de monitorizare tehnică și prelevare de probe (analize de laborator pentru emisii, calitatea apei/aerului, audituri energetice sau teste de trafic), costuri administrative interne, taxe de conformare și procesare guvernamentală (taxe percepute de agențiile naționale sau locale de mediu/investiții din statul membru respectiv pentru analiza,

validarea și înregistrarea raportului ex-post); costuri generate de întârzieri (pierderi financiare indirecte în cazul în care deblocarea tranșelor finale de finanțare sau obținerea licenței de operare pe termen lung este condiționată de aprobarea analizei postproiect).

Aplicarea *Modelului Costului Standard (MCS)* evidențiază apariția unor costuri administrative directe inițiale pentru sectorul privat (generate de necesitatea contractării experților acreditați și efectuării investigațiilor de laborator), însă implementarea unei proceduri de analiză posproiect generează beneficii economice care surclasează pe termen mediu și lung valoarea acestor cheltuieli.

Impactul pozitiv asupra mediului de afaceri se fundamentează pe următoarele beneficii economice:

1)Identificarea timpurie în faza intermediară a disfuncționalităților la obiectivele de mediu (de ex.bazine de tratare, taluzuri, bariere de faună) permite operatorului privat executarea unor lucrări de corecție cu costuri reduse.

2)Deținerea unor rapoarte de monitorizare a stării mediului (zgomot, calitatea apelor, aerului) oferă operatorului economic eliminarea riscului aplicării unor amenzi contravenționale de mediu mari și suspendarea activității în caz de litigii.

3) Facilitează obținerea de credite sau atragerea de capital de la instituții financiare internaționale (BEI, BERD) care condiționează finanțarea de standarde ecologice riguroase.

4.4. Impactul social

Reglementarea analizei post-proiect pentru proiectele care dețin un acord de mediu are un impact social direct prin asigurarea protecției sănătății populației și prin validarea promisiunilor făcute populației în etapa de consultare.

Analiza post-proiect permite evaluarea modului în care efectele asupra mediului (de ex. poluarea fonică sau degradarea resurselor de apă) afectează disproporționat grupurile vulnerabile (femei, copii, bătrâni), care pot avea nevoi specifice de sănătate și mobilitate. Reglementarea obligă la o distribuție echitabilă a beneficiilor și a măsurilor de atenuare, prevenind discriminarea și asigurând un acces egal la un mediu curat pentru toți membrii societății.

Urmare a aplicării analizei post-proiect a activităților, măsurile de monitorizare contribuie la:

- Asigurarea că impactul semnificativ identificat evoluează așa cum a fost prevăzut în Raportul privind evaluarea impactului asupra mediului elaborat de către inițiator;
- Asigurarea că sunt îndeplinite măsurile de atenuare și compensare a impactului negativ semnificativ;
- Identificarea efectelor adverse semnificative neprevăzute.

4.4.1. Impactul asupra datelor cu caracter personal

Nu este aplicabil

4.4.2. Impactul asupra echității și egalității de gen

Nu este aplicabil

4.5. Impactul asupra mediului

Proiectul de ordin va avea un impact pozitiv semnificativ asupra mediului, prin:

- Minimizarea impactului proiectelor de activități asupra mediului înconjurător și, prin urmare, vor fi reduse cheltuielile bugetului de stat pentru înlăturarea consecințelor prejudiciilor aduse mediului;
- Minimizarea impactului unor proiecte de activități asupra sănătății populației și, prin urmare, garantarea drepturilor omului la un mediu sănătos și echilibrat;
- Reducerea pierderii ireversibile a biodiversității și habitatelor naturale.

4.6. Alte impacturi și informații relevante

Nu este aplicabil.

5. Compatibilitatea proiectului actului normativ cu legislația UE

5.1. Măsuri normative necesare pentru transpunerea actelor juridice ale UE în legislația națională
5.2. Măsuri normative care urmăresc crearea cadrului juridic intern necesar pentru implementarea legislației UE
Nu este aplicabil. Proiectul nu presupune transpunerea actelor juridice ale UE.
6. Avizarea și consultarea publică a proiectului actului normativ
În procesul de elaborare a prezentului ordin au fost respectate regulile procedurale prevăzute de Legea nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional, Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative și Hotărârea Guvernului nr. 610/2018 pentru aprobarea Regulamentului Guvernului. Anunțul de inițiere a consultărilor publice a proiectului de ordin a fost publicat la data de 06.02.2026, la link-ul: https://particip.gov.md/ro/document/stages/*/16108**.** Termenul limită indicat pentru recepționarea sugestiilor și recomandărilor pe proiectul de ordin cu privire la aprobarea procedurii de analiză postproiect a fost **20.02.2026.** Anunțul de inițiere a consultărilor publice a proiectului de ordin a fost publicat la data de **27.03.2026**.Termenul limită indicat pentru recepționarea sugestiilor și recomandărilor pe proiectului de ordin cu privire la aprobarea procedurii de analiză postproiect a fost **06.04.2026.** Prin scrisoarea nr. 04-07/997 din 27.03.2026 proiectul a fost remis pentru avizare autorităților publice centrale relevante. Termenul de avizare – 10 zile. Propunerile și obiecțiile relevante au fost luate în considerare. După definitivarea proiectului în urma procesului de avizare, proiectul de act normativ departamental va fi remis pentru examinare și coordonare Secției juridice a Ministerului Mediului.
7. Concluziile expertizelor
Conform scrisorii Centrului Național Anticorupție nr.06/2/6248 din 06.04.2026, proiectul ordinului ministrului mediului cu privire la aprobarea procedurii de analiză postproiect și a formei raportului de analiză postproiect, expertiza anticorupție a actului normativ departamental dat se efectuează de către autorul proiectului. Totodată, conform scrisorii Ministerului Justiției nr. 04/2-3746 din 03.04.2026, Ministerul Justiției comunică că, potrivit art. 34 alin. (3) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, expertiza juridică se efectuează la etapa finală, după definitivarea proiectului actului normativ potrivit avizelor, expertizei de compatibilitate cu legislația UE și rezultatelor consultărilor publice. În acest caz proiectul actului normativ, însoțit de nota de fundamentare, de sinteză și, după caz, de tabelul de concordanță, se expediază Ministerului Justiției spre expertiză juridică (a se vedea art. 37 alin. (11) din Legea nr. 100/2017). Însă, proiectul dat fiind un act departamental, prin conținutul său, se prezintă un îndrumar metodologic care servește ca suport în procesul de implementare a măsurilor și sarcinilor trasate, nu cade sub incidența dispozițiilor art. 37 din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative *și Hotărârii Guvernului nr. 1104/1997 cu privire la modul de efectuare a expertizei juridice și înregistrării de stat a actelor normative departamentale.* Astfel, proiectul ordinului ministrului mediului cu privire la aprobarea Procedurii de analiză post-proiect va fi transmis pentru examinare și coordonare Secției juridice a Ministerului Mediului.
8. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ existent
Implementarea proiectului **Procedurii de analiză postproiect și forma raportului de analiză postproiect** nu presupune modificarea sau abrogarea altor acte normative și nu impune necesitate de înființare, reorganizarea sau desființarea unor instituții.
9. Măsurile necesare pentru implementarea prevederilor proiectului actului normativ

Nu se prevăd a fi necesare schimbări instituționale în vederea implementării proiectului **Procedurii de analiză postproiect și forma raportului de analiză postproiect** a activității planificate.

Ministru **Gheorghe HAJDER**